

Materiál na rokovanie pre
Mestské zastupiteľstvo v Žiline

Číslo materiálu: ____/2013

K bodu programu

**SPRÁVA O OCEŇOVANÍ OSOBNOSTÍ MESTA ŽILINA
ZA ROK 2012**

Materiál obsahuje:

1. Návrh na uznesenie
2. Dôvodová správa
3. Materiál

Materiál prerokovaný:

Predkladá:

Ing. Igor Choma
primátor mesta Žilina

Zodpovedný za vypracovanie:

PhDr. Pavol Čorba
vedúci Odboru tlačového a zahraničných vecí MsÚ v Žiline

Žilina, október 2013

NÁVRH NA UZNESENIE

Uznesenie č. ___/2013

Mestské zastupiteľstvo Žilina

schvaľuje správu o oceňovaní osobností mesta Žilina za rok 2012 a nasledovné udelenie ocenení:

Čestné občianstvo mesta Žilina Petrovi Štanskému.

Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Žilina Františkovi Babiarovi, Jaroslavovi Cimbalíkovi, Liborovi Hodoňovi, Pavlovi Krškovi a Miroslavovi Tomáškovi

Cena mesta Žilina „in memoriam“ Ivanovi Hálkovi a Petrovi Vaňoučkovi.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Mesto Žilina každoročne oceňuje osobnosti mesta Žilina, ktoré sa v Žiline narodili, žili alebo tvorili v našom meste. Nominácie na základe výzvy Mesta Žilina zasielali občania mesta. Spolu navrhli oceniť 35 žijúcich a 8 nežijúcich osobností. Vytvorená bola 16-členná komisia zložená z poslancov Mestského zastupiteľstva v Žiline, pracovníkov Mestského úradu v Žiline a predstaviteľov významných inštitúcií v Žiline. Komisia hlasovaním z nominácií vybrala šesť osobností pre udelenie ocenení, ďalšie dve osobnosti doplnila na svojom zasadnutí dňa 9.10.2013.

SPRÁVA O OCEŇOVANÍ OSOBNOSTÍ MESTA ŽILINA ZA ROK 2012

Mesto Žilina vyzvalo začiatkom roka 2013 cez médiá, internet i plagátmi občanov, aby zaslali na Mestský úrad v Žiline svoje návrhy na ocenenie osobností mesta Žilina za rok 2012. Išlo o osobnosti, ktoré sa narodili, žili a tvorili v našom meste, resp. osobnosti, ktoré sa významnou mierou zaslúžili o prezentáciu nášho mesta vo svete, hoci v Žiline nežili.

Termín uzávierky podaní bol 30. apríl 2013. Obyvatelia Žiliny navrhli na ocenenie spolu 35 žijúcich osobností a 8 zosnulých Žilinčanov – „in memoriam“.

Návrhy posudzovala komisia zložená z poslancov Mestského zastupiteľstva (komisia kultúry, športu a miestneho rozvoja), pracovníkov Mestského úradu a vedúcich popredných kultúrnych inštitúcií pôsobiacich v Žiline.

Zloženie komisie: Slavomíra Brezovská (prvá zástupkyňa primátora mesta Žilina), Robert Ficek, Jaroslav Gažo, Patrik Groma, Robert Kašša, Bohumil Kostolný, Ján Ničík, Peter Ničík, Martin Zuzík, pracovníci Mestského úradu: Ingrid Dolníková, Andrej Černek a Ján Štofko, ďalej Miroslav Pfliegel (predseda Zboru Žilincov), Soňa Řeháková (riaditeľka Krajského osvetového strediska), Katarína Šušoliaková (riaditeľka Krajskej knižnice) a Peter Štanský (Štátny archív Bytča, riaditeľ pobočky v Žiline).

Členovia komisie dostali elektronickou poštou manuál k hlasovaniu a hlasovací lístok. Termín na odovzdanie hlasov bol určený dátumom 6. 9. 2013. Spolu bolo odovzdaných 16 hlasovacích lístkov. Komisia na svojom zasadnutí dňa 9.10.2013 doplnila šesť oceňovaných o ďalšie dve osobnosti, t.j. počet ocenených je osem.

Výsledky hlasovania na ocenenie žijúcich osobností a zdôvodnenie ocenenia:

Čestné občianstvo mesta Žilina bude udelené Petrovi Štanskému, ktorý získal 8 hlasov.

Štanský Peter, Mgr. (*31.1.1945 v Bratislave) je riaditeľom Štátneho archívu Bytča - pobočka Žilina. Od roku 1962 do roku 1967 študoval archívniectvo na Filozofickej fakulte UK Bratislava. Od 1. novembra 1969 nastúpil ako riaditeľ do bývalého Štátneho okresného archívu v Žiline, kde pôsobí do súčasnosti. V archíve pracuje na spracovaní predovšetkým dokumentov stredoveku a feudalizmu, ale i konca 19. a 20. storočia. Okrem iných spracoval fondy Mesta Žilina z rokov 1321–1922. Je členom Slovenskej historickej spoločnosti a Spoločnosti slovenských archivarov.

Napísal publikácie: *Žilinský kraj, Severozápadným Slovenskom, Dejiny požiarnej ochrany v Bytči a Žiline, Žilinský rínek, Kostol sv. Pavla v Žiline*. Spolu s PhDr. Marsinom boli zostavovatelia publikácie *Žilina v kolobehu slovenských dejín* z príležitosti vedeckej konferencie v roku 2001 o Žiline. Ďalšie štúdie mu vyšli v publikáciách *Národnostný vývin miest na Slovensku*, v monografii *Žilina – dejiny a prítomnosť, Pamätný 6. október v Žiline* a ďalších. S RNDr. Prikrylom bol zostavovateľom i autorom monografie o Žiline, ktorá vyšla v roku 1997 pod názvom *Mesto Žilina*, v roku 2009 knihy *Potulky starou Žilinou* a v roku 2013 bol spoluautorom knihy *Žilina-Genius loci*. V miestnej tlači publikoval viac ako 250 článkov, najmä z dejín mesta Žilina, ale i okolitých obcí a miest. V prednáškovej činnosti o dejinách mesta Žilina a archív prednášal najmä žiakom, návštevníkom mesta a archívu – spolu viac ako 400 prednášok.

Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Žilina bude udelené Františkovi Babiarovi, Jaroslavovi Cimbálikovi, Liborovi Hodoňovi, Pavlovi Krškovi a Milanovi Tomáškovi.

Babiar František (*25.4.1937 v Spišských Harichovciach) - učiteľ slovenčiny. Viac ako 40 rokov pôsobil v Žiline ako obetavý pedagóg. Pripravoval so študentmi literárno-hudobné

pásma, divadielka poézie, pôsobil v porotách literárnych a recitačných súťaží, publikoval v Učiteľských novinách i vo viacerých kresťanských periodikách. Ocenený bol aj medailou sv. Gorazda, či certifikátom Výnimočný pedagóg. Je autorom kníh *In hoc signo* a *Sursum Corda*.

Cimbalík Jaroslav (*20.10.1929 v Košiciach) – herec a bábkoherec. Svoju činnosť začal v Divadelnom krúžku J. Palárika v Závodí. V roku 1953 sa stal členom Divadla Petra Jilemnického v Žiline. V Bábkovom divadle v Žiline hral 27 rokov a stvárnil úlohy v 120 tituloch. Niekoľko úloh stvárnil aj v žilinskom divadle – scéna pre deti a mládež *Maják*. Za svoju činnosť bol ocenený Slovenským literárnym fondom za hlavnú postavu “Kráľa Leara” v Mrožkovej inscenácii podľa motívu W. Shakespeara (1987). V roku 2009 mu poďakoval minister kultúry SR Marek Maďarič za celoživotné dielo. V činohre účinkoval napríklad v inscenáciách *Surovô drevo*, *Ludia z našej ulice*, *Ženský zákon*. Cimbalík hral aj mnoho postáv bábkarskej klasiky v Bábkovom divadle. Účinkoval aj v slávnej inscenácii *Revue Ferri a Tonny*.

Hodoň Libor (*29.4.1933 v Žiline) je považovaný za najvšestrannejšieho športovca žilinskej histórie. Zvlášť úspešne reprezentoval Žilinu od mladosti až v piatich športoch a to na úrovni I.ligy. Zvlášť vynikajúce výsledky dosahoval v atletike v skoku do výšky a ako prvý Slovák prekonal v trojskoku hranicu 14 m.

Bol vynikajúcim reprezentantom Žiliny v hokeji, vo volejbale, hádzanej a v basketbale. Vždy bol oporou žilinských mužstiev. Je aktívnym členom Olympijského klubu Žilina od jeho založenia v roku 1995.

Krška Pavol (*11.5.1949 v Ružomberku) - hudobný skladateľ. Študoval na Konzervatóriu v Žiline (1964 – 1970), VŠMU v Bratislave (1970 – 1975). Od roku od 1976 profesor hudobno-teoretických predmetov na Konzervatóriu v Žiline. V roku 2003 mu bola udelená cena Fra Angelico. Výber z diela: sólové hlasy, zbor a orchester: *Requiem* (1989), *Stabat mater* (1990), *Omša* (1993), *Te Deum* (1998), *Staroslovienska omša* pre sóla, miešaný zbor, komorný súbor a organ (2013). Orchester: *Symfónia*, *Predohra pre orchester*, *Pocia Michelangelovi pre dychové kvinteto a sláčiky*,

Koncerty: *Koncert pre bicie nástroje, flautu a orchester*, *Koncert pre pozauunu a orchester*. Koncert pre orchester a miešaný zbor: *Štyri koledy* (1994), *Zdravas Mária* (1998), *Oslavujte Pána* (1998). V komornej tvorbe zložil taktiež mnohé skladby.

Tomášek Milan (*1.3.1927 v Lipníku nad Bečvou) – divadelný režisér. S divadelnou tvorbou začal v Banskej Bystrici ako zakladateľ Bábkového divadla spolu s bábkarským technologom Antonom Dušom. Krátky čas pôsobil v Plzni a od roku 1969 do roku 1984 pôsobil ako režisér v Bábkovom divadle v Žiline. Taktiež režíroval v Nemecku, Poľsku, Juhoslávii. Svojou tvorbou výrazne pozdvihol úroveň divadla, ktoré malo dlhé roky jedinečné postavenie v rámci celého Československa. Medzi úspešné hry patrili napríklad *Slávik* (1970), *Guliver v Maňuškove* (1971), *Dlhý široký a bystrozraký* (1975), *Popolvár najväčší na svete* (1979). Najväčší úspech malo predstavenie *Revue Ferri a Tonny* (1972), ktoré reprezentovalo československú bábkovú tvorbu v mnohých krajinách sveta.

Výsledky hlasovania ocenenia nežijúcich osobností „in memoriam“

Cena mesta Žilina bude udelená „in memoriam“ Ivanovi Hálkovi a Petrovi Vaňoučkovi, ktorí získali po 6 hlasov.

Hálek Ivan (*11.11.1872 v Prahe - †17.2.1945 v Prahe) – bol významný československý detský lekár, organizátor zdravotníctva, spisovateľ, humanista, publicista a pedagóg. Pôsobil taktiež aj v politike. Už v roku 1901 prišiel pracovať na Slovensko. Najskôr pôsobil v Čadci, od roku 1905 pôsobil vo funkcii primára detského oddelenia v Žiline, kde s výnimkou 1. svetovej vojny našiel svoj domov na viac ako 30 rokov. Bol významným organizátorom zdravotníctva a Červeného kríža. Jeho životný príbeh je symbolom obetavej práce lekára a osvetovej činnosti. Politická situácia bola však v roku 1939 taká, že doktor Hálek bol zo štátnej služby uvoľnený a odišiel do Prahy.

Vaňouček Petr, PhDr. (*11.5.1944 v Soběslavi – †5.12.2012 v Žiline) bol gitaristom a klaviristom bigbítovej skupiny The Drinkers, ktorá bola v roku 1962 prvou kapelou v tomto žánri v Žiline a jednou z prvých na Slovensku vôbec. Vystúpenia tejto skupiny boli povestné v širokom okolí. Istý čas s ňou hral aj ako 16-ročný Janko Lehocký. Pre svoje skvelé znalosti angličtiny Petr Vaňouček robil pre skupinu i ďalšie skupiny prepisy textov. V neskorších rokoch, ako skutočný expert na všetky oblasti hudby, mal zásadný vplyv na vývoj a rast mnohých hudobníkov v Žiline vo viacerých oblastiach, vrátane jeho veľmi úspešných synov, hudobníkov Petra a Michala.

Petr Vaňouček bol autorom monografie o histórii bigbítu v jeho začiatkoch s názvom *Jak jsme poslouchali písničky*. Niekoľko rokov bol moderátorom Staromestských slávností a niekoľko rokov autorom a moderátorom v minulosti obľúbenej relácie Spiatočka na Rádiu Fajn.

Slávnostné udeľovanie ocenení sa bude konať dňa 22. 11. 2013 o 15.00 hod. na Radnici mesta Žilina, Radničná 1